

**Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova**

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	17
"05"	2026
Ora	.

Domnului Igor Grosu

Președintele Parlamentului Republicii Moldova

MOTIUNE SIMPLĂ

asupra politicii statului în domeniul energetic, securității energetice în raport cu necesitatea protecției consumatorului și stabilității tarifare

Subsemnații, deputații în Parlamentul Republicii Moldova, în conformitate cu prevederile art.105 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, art.112 și 113 din Regulamentul Parlamentului, înaintăm moțiunea simplă asupra politicii statului în domeniul energetic, securității energetice în raport cu necesitatea protecției consumatorului și stabilității tarifare.

MOTIVARE

Republica Moldova se confruntă, în ultimii ani, cu provocări continue în domeniul energetic, securității energetice iar politicile tarifare în acest sector afectează direct societatea, atât consumatorii cât și economia țării.

Majorarea tarifelor la resurse energetice a devenit nu doar o problemă de ordin social sau economic. Acest subiect a devenit o problemă de securitate națională, de competitivitate economică și de protecție socială. Iarna 2025-2026 este una din cea mai geroasă din ultimii ani și cu un consum mare de resurse energetice. În această perioadă, cetățenii și mediul de afaceri au resimțit direct consecințele unor decizii întârziate și defectuoase, ale unei planificări insuficiente și ale unei comunicări

publice deficitare. Tarifele mari din ultimii ani sunt tot mai greu de suportat, compensațiile acordate, în mare parte, din credite externe sunt măsuri temporare, incerte și departe de a fi eficiente cu adevărat. Cu regret, constatăm că și întreaga infrastructură energetică este vulnerabilă la provocări de ordin intern și extern.

În practică, guvernarea a permis o situație profund inechitabilă. Atunci când este nevoie de a ajusta tarifele în direcția majorărilor, atunci aceste măsuri se iau rapid și fără ezitare, însă atunci când circumstanțele obiective impun micșorarea tarifelor, atunci ieftinirile se aplică cu amânare și nu în măsura necesară. În aceste cazuri explicațiile autorităților sunt sterile, astfel încât oamenii nu mai înțeleg de ce plătesc mult când deja există premise economice pentru scădere. Această abordare a creat percepția că tarifele sunt folosite împotriva cetățenilor, nu în interesul lor.

Mai mult, în spațiul public s-a discutat repetat că prețul real de achiziție era mai mic decât cel care a stat la baza calculului tarifelor, iar autoritățile cunoșteau acest lucru. În campania electorală candidații au vorbit insistent că tarifele la gaz vor scădea, ceea ce confirmă că informațiile despre ieftinirea achizițiilor existau. Cu toate acestea, cetățenii au fost mințiți, deja a câta oară.

Autoritatea responsabilă pentru politicile din domeniul energetic, asigurarea securității energetice a statului este Ministerul Energiei. Acest organ central al administrației publice centrale nu este doar un observator al pieței, ci are obligația să acționeze din timp pentru protecția consumatorilor, inclusiv prin: solicitarea de rapoarte operative și verificabile privind prețurile de achiziție și devierile; impunerea unei accelerări a recalculărilor și a ajustărilor; propunerea unor mecanisme clare de întoarcere a avantajelor către consumator, nu doar de impunerea unor poveri pe spatele oamenilor.

Inacțiunea sau reacția întârziată înseamnă transferarea costului politic și financiar pe spatele cetățeanului, iar asta nu poate fi justificat cu explicații tehnice sau de ordin procedural.

Un rol de importanță deosebită în asigurarea securității energetice îl are întreprinderea de stat Energocom. Ca o companie de stat care operează cu bani și riscuri publice Energocom este obligată să acționeze în interesul public. În condițiile în care prețurile externe au scăzut, se aștepta ca Energocom să furnizeze din timp date complete și calcule clare pentru revizuirea tarifelor, nu să se ajungă la situații în care oamenii află despre posibile ieftiniri după luni de suportare a tarifelor mari și la final de sezon rece.

Când statul are instrumente economice, instituționale și juridice în mâini, dar rezultatul este că populația plătește în continuare ca într-o criză maximă, apar întrebări de responsabilitate și de guvernanță care nu mai pot fi evitate.

O problemă importantă în politica energetică tarifară este punerea în aplicare a acestor măsuri, adică intrarea în vigoare a noilor tarife. În trecut, atunci când autorităților le-a convenit, s-au găsit soluții pentru aplicări cu efect retroactiv (prin decizii excepționale, măsuri de criză sau mecanisme impuse rapid). Astăzi, când este vorba de interesul cetățeanului – adică de întoarcerea banilor plătiți în plus în perioadele în care tariful era evident disproporționat – se invocă prevederi legale (adoptate de aceeași guvernare), de anumite proceduri, pasând responsabilitatea de la o autoritate la alta.

Este necesar de menționat că Guvernul are la dispoziție instrumentul juridic al stării de urgență în domeniul energetic sau al unui regim excepțional. Începând cu anul 2020 aceste măsuri au fost utilizate frecvent, deoarece anume în așa cazuri, când există justificare serioasă pentru a proteja interesul public se aplică reguli excepționale, mai ales atunci când regulile ordinare produc efecte vădit inechitabile.

Statul este obligat să intervină de urgență pentru a repara injustiții, atunci când situația o cere, în special aplicarea retroactivă a tarifelor micșorate în baza principiului potrivit căreia legea mai blândă poate fi aplicată retroactiv.

Acum câteva zile Republica Moldova s-a confruntat cu o situație gravă – de deconectare masivă a energiei electrice pe întreg teritoriul țării. Incidentul a demonstrat că sistemul electroenergetic rămâne fragil și expus șocurilor externe. Potrivit explicațiilor publice, declanșatorul a venit din sistemul ucrainean, iar efectul a fost resimțit imediat în Republica Moldova, cu deconectări și perturbări. Asta arată dependența de rutele existente și lipsa unor măsuri suficiente, precum și nevoia de accelerare reală a proiectelor strategice.

Linia electrică Vulcănești–Chișinău a fost prezentată ca proiect-cheie pentru securitatea energetică, care însă întârzie să fie dat în exploatare. Întârzierile repetate, promisiunile schimbate și comunicarea deficientă au devenit un simbol al lipsei de management eficient. În timp ce cetățenii plătesc tarife mari și suportă riscuri, statul nu poate accepta normalizarea amânărilor la infrastructură critică.

În concluzie, problemele descrise nu sunt unele tehnice sau izolate ci un complex interconectat. Aceste deficiențe au creat un sistem de decizie care a produs un haos tarifar, percepția de nedreptate și o presiune socială uriașă, în timp ce instituțiile statului au reacționat târziu, fără transparență suficientă și fără o preocupare reală pentru efectul imediat asupra oamenilor.

Prin urmare, evaluarea politicilor energetice 2025–2026 nu se reduce la un indicator de tarif. Vorbim despre un cumul: întârzierea infrastructurii strategice, vulnerabilități tehnice manifestate prin incidente, ajustări tarifare greu de înțeles pentru consumator, mecanisme de compensare percepute ca impredictibile și

deficiențe de guvernare în achiziții. În aceste condiții, Parlamentul este obligat să intervină prin control parlamentar, cerințe clare și termene ferme de remediere.

DISPOZITIV

Având în vedere cele menționate mai sus și în baza Constituției Republicii Moldova și a altor acte normative în vigoare, prin prezenta moțiune simplă solicităm:

1. Constatarea faptului că politica Guvernului în domeniul energetic în 2025–2026 a generat haos tarifar, impredictibilitate și o povară disproporționată pentru cetățeni și mediul de afaceri, în condițiile în care prețurile de achiziție pe piețele externe au scăzut mai devreme decât au fost ajustate tarifele interne.

2. Audierea de urgență în plen a ministrului Energiei, a conducerii ANRE și a conducerii Energocom, cu prezentarea: evoluției prețurilor reale de achiziție (pe luni) și compararea lor cu ipotezele folosite la tarife; mecanismelor de calcul al devierilor și impactul lor efectiv asupra facturilor; motivelor concrete ale întârzierii ajustărilor tarifare.

3. Solicitarea către Guvern de a examina imediat instituirea unui regim excepțional (inclusiv, dacă este cazul, stare de urgență în energetică) pentru aplicarea unor măsuri corective în beneficiul consumatorilor, astfel încât tarifele să reflecte rapid realitățile de piață și să fie evitată percepția de jefuire a oamenilor.

4. Găsirea unor soluții alternative de aplicare retroactivă a noilor tarife diminuate la resurse energetice, cel puțin începând cu 1 ianuarie 2026.

5. Elaborarea și aprobarea unui mecanism clar și transparent de restituire/compensare a sumelor plătite în plus de consumatori, în cazul în care se confirmă că tarifele aplicate au depășit semnificativ costurile reale de achiziție pe o perioadă relevantă.

6. Prezentarea, în termen de 10 zile, a unui plan anticriză privind stabilitatea tarifară pentru 2026, care să includă termene ferme pentru recalculări, scenariu de risc, și un protocol de comunicare publică transparentă.

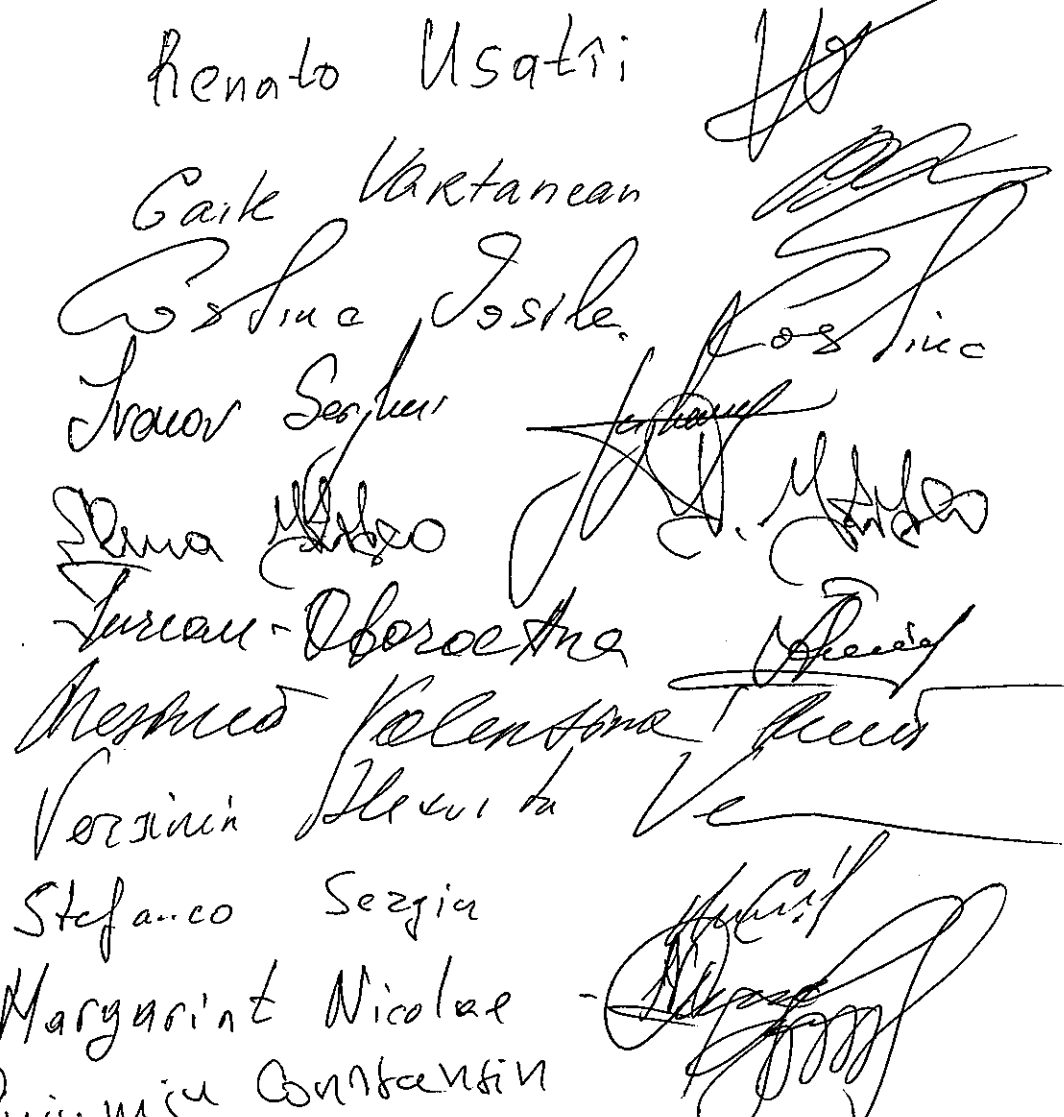
7. Prezentarea unui raport tehnic complet privind deconectările de energie electrică din ianuarie 2026, cu măsuri concrete pentru reducerea dependenței de factorii externi și creșterea rezistenței rețelei, inclusiv termene de implementare.

8. Prezentarea unui calendar public, cu responsabili nominali și termene ferme, pentru finalizarea integrală și punerea efectivă în funcțiune a Liniei electrice Vulcănești–Chișinău și a altor proiecte critice de interconectare, inclusiv măsuri de răspundere pentru întâzieri imputabile.

9. Inițierea procedurilor de responsabilizare (până la demisii) a persoanelor cu funcții de decizie din Ministerul Energiei și din companiile de stat din domeniu, în măsura în care se confirmă întâzieri nejustificate, omisiuni de intervenție și management defectuos care au menținut tarifele disproporționate și vulnerabilitatea sistemului.

Deputații semnatari

Renato Usati
Gaik Vartanean
Cosmina Josile
Iraior Sezgar
Stana
Jurcau-Dobroeta
Nesmed Valeriana
Verginia
Stefano Sezgar
Margarina Nicolae
Cristina Constantin

Olga Ursu
Angela Cutaseorci
Alexandru
Cecilia Gabriela
Diana Ioh
Berlinschi Alexandr A. Berlinschi

~~Clintu~~
~~1990~~
A. Berlinschi